

Napok a kosárban

Vannak időszakok, amikor az ember számolja a napokat. Vagy legalábbis számolhatná. Többnyire örövendetes dátumok előtt történik ilyesmi, nyár elején, szabadság-utazás előtt például, katonáéknál a leszerelést megelőzően (centi-vágás) — vagy éppen így december vége felé, ünnepek előtt. Ilyenkor — leginkább persze csak szimbolikusan — hullnak a naplók, a papírkosárba, esetleg (ha különlegesen jelentősékről van szó) — más-más kosárba, valamennyit összegyűjtendő.

Ha a televízió ünnepek előtti utolsó hetének kínálatait nézzük, ebbe a bizonyos kosárba válogatva ezt-azt, a kollektív amolyan klasszikus vegyesfelvágott-félet mutat(na), belekalkulálva persze aktualitások és általános műsorpolitikai elvek (viszonylag) dialektikus együttesét.

Kedd. E hasábkon egyszer-kétszer már meditéltam ama magyar logikai igazságon, hogy ha kedd, akkor filmsorozat, ha pedig filmsorozat, azt talán mégsem kéne mindig, vagy legalábbis nem úgy és nem annyira, mint hozzá szoktattunk — böles és névtelen bírálók meg is rótták érte rendszeren.

Ha önméltóságra bocsátkozni nem is akarok, a Magyar Televízió egyik legnagyobb utóbbi vállalkozása, a *Liszt Ferenc* életét bemutató, tizenhat részes, Róma—Párizs—Hamburg—London—Budapest (ennyi helyre utazni, már megérte, nem?) koprodukcióban készült sorozata befejeződve — két megjegyzés elkerülhetetlen. Először: *Szinétár Miklós* mammut-sorozata alighanem komoly közművelődési haszonnal járhatott, a tévéfilm-sorozatok kedvelőinek, gyaníthatóan fölöttébb népes tábora szélesíthette zenei műveltségét, avagy arccal a kultúralódás felé. Másodsor: az esztétikai értékekről annyit, amire a képzettársítás elegendő: legyen szabad utalnom a két háború közötti konzervatív irodalom egyik reprezentánsának, *Harsányi Zsoltnak* *Liszt-életregényére*, melyről *Németh Andor* *Díszkard és pacsuli* címmel írt recenziót. Mint tudjuk, a jó cím sok mindentől árulkodik...

Péntek. Már-már elfeledett nagy nevetettő, *Kazal László* portréfilmje. A szerény-ségről nemigen divatos beszélni manapság, pedig — jó néhány művészi önvallomást látva-hallva — *Kazal egy-*

szerű mondata („Jól tudom én, hogy nagyon sok nálam sokkal jobb színész van”) — revelációként hathat. És tanulságosan...

Vasárnap. Sőt, aranyvasárnap. Aki vásárlási láztól elgyötörtén délután öt óra huszszor bekapcsolta a televíziót, röpké tíz percben ritka élményben részesülhetett. A magyar film első, méltatlanul és felháborítóan elfeledtetett „igazi” rendezőjének, *Szöts Istvánnak* 1944-ben készült, a székely népballadát, a *Kádár Katát* Kodály-muzsikával feldolgozó alkotása — lírai szépségében és a legjobb értelemben meglepő modernséggel, korát némileg megelőző képi világában — a karácsony este — (végre, végre!) vetítendő első nagy magyar filmet, az *Emberek a havasón* idézte.

Pygmalion, ikszedik feldolgozásban, vasárnap este. Olyan pompás színészi alakításokkal (*Haumann Péter* Doolittelle papája), hogy a konvenciózus-langvos, erősen közepes tévéjáték-stíluson felül-emelkedni tudott.

A naptárlapok, a napok pedig előbb hulltak-hullnak a kosárba — várva a nagy ünnepi show-ra. Hát... meglátjuk. **Domonkos László**

Bíró Vera kitüntetése

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa *dr. Nonn Györgyné Bíró Verának*, az MSZMP Központi Bizottsága Politikai Főiskolája tanácskezelő docensének több évtizedes kiemelkedő tevékenysége elismeréseként, nyugállományba vonulása alkalmából a Munka Vörös Zászló Érdemrendje kitüntetés adományozta.

A kitüntetést *dr. Trautmann Rezső*, az Elnöki Tanács helyettes elnöke hétfőn, tegnap adta át. Jelen volt *Lakatos Ernő*, az MSZMP Központi Bizottságának osztályvezetője és *dr. Szabó József*, a Politikai Főiskola rektora.

Nyílt színen...

Vasárnap délután ismét *Schubert*-melódiaiak csendültek fel a Zenés Színházban, a *Három a kislány* előadásában. Az első felvonás alatt az öltözőkben, a kelléktárban — a kulisszák mögött — szokatlan készülődés... (A színpadnak vastörvényei vannak, a legcsekélyebb változtatás is precíz megelőző „megrendezést” igényel.) A művészek összedugták a fejüket, megbeszélést a teendőket: igazi pezsgőt hoztak a második felvonáshoz, a szünetben poharakat szervíroztak a színpadra. S amikor a függöny felgördült, a nyitó képen *Tschöll* mame, néhány meleg szóval köszöntötte „*Tschöll* papát”. Aki ezen az előadáson nemcsak „színpadi lányait” adta férjhez, valóságosan a 60. születésnapját ünnepelte.

Egy korty pezsgő, koccintás — aztán a színpadon fegyelmetlenül folytatódott az előadás, bár a kedves kis jelenet titkolt könnyeket csalt a szemekbe.

A kollégák a „nyílt színen” így fejezték ki szeretetüket a *Tschöll* papát alakító *Katona András* iránt, aki immár harminckét éve a Szegedi Nemzeti Színház művésze. Gratulálunk! **M. T.**

Csongrád megyei gyermekfilmnapok

Az ifjú zsürielnökök eredményi hirdetének

Negyedik alkalommal rendezte meg a Magyar Úttörők Szövetsége megyei elnöksége, a MOKÉP és a Csongrád megyei Moziüzemi Vállalat a megyei gyermekfilmnapokat. November 30. és december 20. között az idén bemutatott, illetve az idén bemutatott, illetve a jövőre vetítendő gyermek- és ifjúsági filmek közül tizenegyet — három amerikai, két-két japán és csehszlovák, valamint egy-egy szovjet, lengyel és magyar filmet — nézett meg az ezúttal a második felvonáshoz, a szünetben poharakat szervíroztak a színpadra. S amikor a függöny felgördült, a nyitó képen *Tschöll* mame, néhány meleg szóval köszöntötte „*Tschöll* papát”. Aki ezen az előadáson nemcsak „színpadi lányait” adta férjhez, valóságosan a 60. születésnapját ünnepelte.

Egy korty pezsgő, koccintás — aztán a színpadon fegyelmetlenül folytatódott az előadás, bár a kedves kis jelenet titkolt könnyeket csalt a szemekbe.

A kollégák a „nyílt színen” így fejezték ki szeretetüket a *Tschöll* papát alakító *Katona András* iránt, aki immár harminckét éve a Szegedi Nemzeti Színház művésze. Gratulálunk! **M. T.**

Gráci gráciája

Galsai Pongrác lírikus alkati irodalmi mindenes. Ezt pontosan tudja a magyar nők többsége, lévén szerzőnk az általa hol *Fehérszemélyek*, hol *Família* névvel minősített hetilap szerkesztőségében dolgozik. (Bp. VIII. Blaha Lujza tér 3.) Es valószínűleg tudja a férfiak társadalmának azon rétege is, amelyik olvassa a kedves-kedélyes *Gráci* — a *Rakéta* regényűjság örökös főura — novelláit, portréit, irodalmi riportjait, kritikáit és lábjegyzeteit, melyek az ország összes nem *Fehérszemélyek* címmel jegyzett sajtóorgánumában jelennek meg, valamint könyvek formájában látnak napvilágot.

Lirikusi alkataról a jelek szerint egyedül ő nem beszél szívesen; sejtethetően sejt, hogy a lírikust nem terjedelmes pocakkal képzelet a nyájas olvasó. (Különösen a feminista *Fehérszemélyek*.)

Galsai Pongrácot mindig is úgy képzeltem el, lévén írói attitűdje — ahogyan maga is beismeri — *Cyrano*-éhoz hasonlatos; önmagán gúnyolódva tüntet el bendőjében hat adag bécsiszeletet, miközben az egészséges táplálkozásról tart előadást egy vele szemben ülő nem szép, talán — hogy az ő kifejezését használjam — enyhén lóarcú nőnek.

Galsai: jelenség. A jelenések megértéséhez kalauzok szükségeltetnek. *Galsai* nem vár másokra, önmagát magyarázza: „Minden író: született önfeltárázó. Még akkor is, ha személyes jelenlétét kizárja a műből” — írja. — Az író alfapontja, állandó mércéje, legnagyobb magassága és mélysége: önmaga. Másként nem is lehetséges. A világ fölfedezését csak saját személynél

kezdheti el. Amit elgondol, tapasztal, érzékel, ritmusosan tart: számára az a világ. Egyénisége nemcsak vizsgálati objektum, hanem eszköz is. Tökéletes művészi „objektivitás”, nincs. Az író az önkifejtésben semmilyen szemérmert nem ismerhet.”

Egészen addig, amíg a széppróza általa tökéletesen föltérképezett talaján áll, *G. P.* hú tud maradni önmagához. Mondja a magáét, a saját hangján mondja. Am a hangjáték más műfaj. A dramaturgia szabályai szerint minden szereplőnek másféle egyéniségnek kell lennie.

Vasárnap este hangzott el szerzőnk *Irodalmi fogadónap* című hangjátéka a Kosuth rádióban. Amikor, ez még a múlt héten volt valamikor, kezembe vettem a műsorűjságot, kétszer is megjelöltem az időpontot, kíváncsi voltam *Galsai*ra. Garancia volt a szerző neve, parádés a szereposztás. Vasárnap azonban az ötven, rádió mellett töltött perc után kissé csalódottá váltam. A színészek jók voltak. Az epizódok briliánsak. Csak hát egy drámában nem képzelhető el, hogy *Kemény Szigfrid* (szobrászművész) és *Nyitkulinec Géza* egyébként sonkák közé gyömöszölt (virágkertész) *Baksai Ádám* stílusában szólaljon meg.

Minden stimmel, csak *Gott* *Oszkár* és *neje*, valamint *Militári Tünde* és *Jávor Pál* nem találkozott egymással a hangjáték dramaturgiai kulcsfontosságú pontjain. Az egyébként kitűnő részletekből nem volt drámai tekercs. Úgy vélem, hogy szerzőnknek a rádióminiatűr volna az igazi műfaja. Márcsak azért is mondom, mert az *Irodalmi fogadónap* *ilve*nek (!) kitűnő sorozata volt. Talán észrevehető, milyen

hosszadalmasan futottam neki a témának. És! Nem ugrottam csak egyet. Talán azért, mert azonosultam a rövidtávú *Galsai*val, aki nek, véleményem szerint, a tárcanovella az igazi műfaja. Rövidtávú tehát. (*Owens-i* színvonalon persze.)

Amit még szeretnék elmondani: aki ilyen szinten tudja gyakorolni az önróliát, az öngúnyt, az valószínűleg a körülötte nyüzsgőket nem veszi észre. Magányos ember. Tesz-vesz, teblábol, üvegkék hajnalokon kávét főz, s önmaga kozmikus kiterjesztett magányosságáról gondolkodik. *Sprinter* tehát. En mindig is szerettem a sprintereket. Tudom ugyanis, hogy ha rosszul rajtolnak, nem jutnak el a dobogóig. *Galsai*val ez történt most. Gondolom, ő fogja ezt a nem túl nagy dramaturgiai fiaskóját a legméltóbban kifigurázni... **Petri Ferenc**

Pedagógiai pályamunkák

A megyei Művelődésügyi Szem'le 20. kötetéről

Évente több száz pályamunkát készítenek el a megye alkotó pedagógusai és közművelődési szakemberei, amelyekben tapasztalataikat dolgozzák fel, módszertani újításokat rögzítenek. A díjnyertes dolgozatokat a *Csongrád megyei Művelődésügyi Szemlében* közléstesszik, tájékoztatásul az egész pedagógustársadalomnak és a művelődésügyben dolgozóknak. A Szemle 20., jubileumi kötetében hasznos ismereteket ad a fizika szakos nevelőknek. *Fazekas Csamagóné Szolnoki Mária* a *műzeumi rajzok pedagógiai jelentőségét* emeli ki tanulmányá-

ban. *Molnár Istvánné dr.* a *gimnáziumi kémiaoktatásban* mintaul szolgáló módszertani elveket, eljárásokat, óraterveket, feladatlapokat teszi közzé értékes dolgozatában. *Ismeret-és feladatrendszer az első osztályos történelemtanításhoz* — ez a címe *Szentiné dr. Tóth Ilona* pályamunkájának, mely a szakközépiskolai tananyagot dolgozza fel. *Kelemenné Bujdosó Mária* *Csoportmunka a szakmunkásképző iskolai matematika tanítási anyagában* című munkája kitűnő összegezés. *Ribárszki György* a *pályaválasztás és a fakultatív oktatási rendszer tapasztalatait* írja le — amakói *József Attila Gimnázium* gyakorlata alapján.

A Szemle „Figyelő” rovatában közlik *dr. Koncz János* tanulmányát *A szocialista művelődéspolitikai néhány kérdése* címmel, *dr. Müller Józsefné* pedig *Csongrád megye művelődésügyének elmúlt 10 évről és jelenlegi helyzetéről* ad képet.

Üzérkedőket, pénzhamisítókat ítélték el

Hétfőn kihirdetett határozatával a Legfelsőbb Bíróság jogerőre emelte az első fokon a Nyíregyházi Megyei Bíróság által kiszabott büntetéseket *Mushó László* és további 13 vádlott-társa ügyében. Egyebek között a devizagazdálkodás érdekeit súlyosan sértő, üzletszerűen elkövetett büntett, üzérkedés, pénzhamisítás, ugyan-csak üzletszerűen elkövetett csalás és többrendbeli okirathamisítás miatt vonták felelősségre a vádlottakat. *Mushó László* elsőrendű vádlott jogerős büntetése 4 évi és 2 hónapi, *Orgován Antal* másodikrendű vádlotté 5 évi szabadságvesztés, a többieket rövidebb tartamú börtönbüntetésre, pénzbüntetésre ítélték.

Az ügy hátteréhez tartozik, hogy a nálunk viszonylag ritkán előforduló pénzhamisítás büntetett a Büntető Törvénykönyv rendelkezései szerint nemcsak az követi el, aki „forgalomban lévő pénzt forgalomba hozatal céljából utánoz vagy meghamisít”, hanem az is, aki „hamis vagy meghamisított pénzt forgalomba hozatal céljából megszerez, illetőleg forgalomba hoz”. A büntetés: kettőtől nyolc évig terjedhető szabadságvesztés. A büntelemény elkövetésének, illetve a büntetőjogi felelősségre vonásnak feltétele az, hogy az illető tudja: a pénz hamis. Ítéletével a Legfelsőbb Bíróság az ilyen jellegű büntelemények szigorú visszaszorítására is példát kívánt adni, ezért elutasította az első fokú ítélet elleni vádlotti fellebbezéseket, amelyeket ügyhíftésért nyújtottak be. Súlyosbíttó körülményként vette tekintetbe, hogy a társadalomra fokozottan veszélyesek azok a bűnelkövetők, akik a kereskedelem normális rendjét fellegatva — esetleges hiányokkal vagy kapható áruk feketepeciaci forgalmazásával — a közvéleményt is felháborítják.

Az ítélet indoklásakor *dr. Pék Sándor*, a Legfelsőbb Bíróság büntető tanácsának elnöke rámutatott: a szerteágazó büntelemény-sorozat elkövetett vádlottak cselekményeit elsősorban az üzérkedés és a nyerészkedés — minden esetben a jogtalan anyagi haszonszerzés — motiválta, nagy tételben üzletek farmernadrágokkal, kvarcórakkal, s a portéka megszerzésére rendszeresen felhasználta olyan külföldi fizetőszközöket, amelyekhez illegálisan jutottak hozzá. Az elsőrendű vádlott például 32 ezer forintért a feketepeciacon olyan dollárt vásárolt, amelyről később ki-

A posta tájékoztatója!

MAKÓN, az új telefonközpontra történő átkapcsolás 1982. december 22-én 14 órától megkezdődik. Ettől az időponttól a telefonszámok öt számjegyre változnak. Az új számokat a most megjelent városi telefonkönyv tartalmazza. A telefonkönyv a makói postahivatalban és hirlapnavilokban, valamint a Szesed 1. sz. postahivatalban megvásárolható. A fenti időponttól MAKÓ bekapcsolódik az országos távhívóhálózatba, körzetszáma: 65.

SEGEDI POSTAIGAZGATÓSÁG